

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Disputatio 8. De Subjecto Dominii, prout respicit Beneficiarios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81978)

brorum, qui per licentiam expeditus manet circa cibos & inter jus proprietatis circa ipsos cibos; sic etiam Religio habet jus contra eum, qui per vim, vel fraudem aliquem impedit ab ingressu Religionis, licet nullum habeat jus circa eum, qui volebat ingredi. Religio enim habet jus naturale non minus, quam alii, ne alter injuste impediat gratiam, vel bonum, quod potest ipsi supervenire, & ad quod potest extendi ejus physica potestas sine læsione juris alterius; quamobrem si aliquis juste impedit, cum non lædat jus illud naturale proprietatis, neque tenebitur quidquam restituere aut pauperi, aut Religioni, aut invitato; bene verò casu, quo injuste impedit; ceterum cum ea facultas ad utendum potestate physica per usum à voluntate Domini semper revocabilem non concedat jus proprietatis immediatum circa rem, sed solum expediat physicam potentiam, ut exercere possit suum jus naturale; exinde clarè apparet, quomodo facultas ad simplicem usum facti nullum jus conferat, sed solum expediat jus naturale.

401. Obijcies 6. contra 4. assertionem; usus rerum, quæ unico usu consumuntur, potest gratis dari retentò earum rerum dominiò; ergo potest etiam pretiò vendi retentò earundem rerum dominiò. Confirmatur. Usus domus, vestis, aliarumque rerum similium, eò præcisè, quòd distinguantur à dominiò, potest ad annum, vel mensem vendi, non vendendò, sed retinendò earundem rerum dominiò; ergo, quia usus pecuniæ distinguitur à dominiò, potest ad annum, vel mensem vendi usque pecuniæ retentò dominiò, proindeque post annum potest repeti tota pecunia, & exigi aliquid plus pro usu pecuniæ, adeoque erit licita usura, quæ in hoc consistit, ut pro usu pecuniæ recipiatur pretium ultra ipsam pecuniam. Respond. conced. ant. & nego consequentiam; quia licet usus, seu facultas utendi, si sit revocabilis, distinguatur à dominiò, tamen non est vendibilis, nec pretiò æstimabilis, nisi ut affecta jure utendi, ut constat à num. 387. Unde quamvis sit sufficiens ad gratitudinem, possitque gratis dari, non est sufficiens ad exigendum pretium pro illo usu. Ad Confirmationem nego causalem antecedentis; usus enim domus, aut vestis non exinde præcisè potest vendi retentò dominiò,

quia est separabilis à dominiò; sed quia ista distinguitur à dominiò, ut ipse primarius rei usus non consistat in ipsa rei destructione, & quando venditur, conferatur usus ille affectus aliquo jure irrevocabili; at usus primarius actualis pecuniæ, frumenti, vini &c. existit in ipsa destructione domini, ideòque non potest vendi retentò dominiò, nec vendi potest pretiò distinctò à pretiò domini.

Obijcies 7. contra quintam assertionem; Religiosus non peccat contra votum paupertatis, quando aliquid expendit sine læsione juris proprietatis alterius, nec sibi arrogat jus proprietatis, cujus est incapax; atqui si accipiat pecuniam à Domino, ita ut Dominus sibi retineat dominiò, & Religiosus tantum habeat simplicem usum facti circa pecuniam, expendendò pecuniam non lædet jus proprietatis alterius, nec sibi arrogat jus ullum proprietatis, cujus est incapax; ergo in eo casu non agit contra votum paupertatis. Respondeo dist. maj. quando non sibi arrogat jus proprietatis utrunque, nego; quando sibi non arrogat nec jus, nec facultatem ad se expediendum circa pecuniæ usum sine facultate Superioris, conc. maj. & distincta pariter minori, nego consequentiam; ratio est, quia, ut constat à num. 391. dupliciter est Religiosus impeditus quoad usum pecuniæ, aliarumque similium rerum ex voto suo, & sine paupertatis, nimirum quatenus est impeditus à jure proprietatis alterius, & quatenus est impeditus à jure Superioris, cum per votum paupertatis Religiosus promittat nihil ejusmodi expendere sine Superioris facultate: unde ad peccandum contra votum paupertatis satis est, si potestatem suam extendat ad expendendum, quando est ligata aliquo ex his duobus vinculis; cum ergo casu, quo Dominus conferat facultatem ad usum retentò sibi dominiò, potestas physica Religiosi licet maneat soluta à vinculo juris proprietatis alterius; non exinde maneat soluta à vinculo juris voluntatis Superioris, sive à vinculo, quo subordinatur in usu rerum ex sine paupertatis voluntati Superioris: exinde tunc expendendò transgredieretur votum paupertatis, quod emisit; ex qua sola ratione facile dissolves omnia, quæ congerit Caramuel contra doctrinam nostram à num. 1424. Theologiæ fundamentalis Romanæ Editionis.

DISPUTATIO VIII.

DE SUBJECTO DOMINII PROUT RESPICIT BENEFICIARIOS.

410. Plura volumina impleverunt Theologi ad decidendas quæstiones ad usum domini pertinentes, ea omnia brevitate, qua potest ad tres tantum disputationes reducemus. In hac agemus de Beneficiariis, in sequenti de Religiosis, Dominis, Servis, Filiis, & uxoribus; & R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

in altera de creatura relatè ad DEUM: atque imprimis certum est, Christum Dominum habuisse in terris dominiò proprietatis, saltem in communi circa res aliquas, ut constat ex definitione Joannis XXII. adducta num. 314. quæ habetur in Extravaganti cum inter non nullas

M

nullas

nullos de verborum significatione in 6. certum est, Angelos esse veros Dominos multarum rerum spectantium ad ipsos, ut honoris, famæ, & multarum functionum spiritualium, quibus, si per vim alterius Angeli privarentur, paterentur injuriam; at non censentur Domini Orbis, & rerum harum corporearum ad usum, & utilitatem hominum creatorum; eos enim Deus non quidem Angelis, sed hominibus subiecit, ut constat ex Scripturis, non tamen ita rigore excludendi sunt Angeli ab usu earum rerum, ut contra iustitiam facerent, si consumerent aliquam rem corpoream, ex his præferim communibus, quibus homines non egerent, quia vel ad hoc censentur à DEO habere potestatem, vel quia id non facerent invito rationabiliter Dominò, de quo agit Lugo disp. 3. sect. 1. Rursus certum etiam est, homines, etiam peccatores, & infideles habere verum dominium multarum rerum, ut contra Wicleffum, & Joannem Hufs definivit Concilium Constantiense, de quo agit latè Molina Tract. 20. disp. 19. Extenditur id etiam ad parvulos, & amenes, ut supra dixi, ad non natos, nec conceptos, ut conferatur eis dominium tempore suo, ut quando quis instituit heredem infantem, qui post tres, vel quatuor annos nasceretur; interim enī Respublica constituit personam fictam, quæ appellatur hæreditas vacans, & fingitur recuperare locò Testatoris res illas, ne fiant primi occupantis, quasi nullius in bonis sint: hanc autem fictionem leges non constituunt, nisi institutio hæredis sit prudens; aliter enim à Republica emendaretur, ut si quis relinqueret hæreditatem, ut ad alterū veniret post mille annos; id enim esset contra finem principalem, quo Deus res omnes ad hominum utilitatem creavit; agimus ergo de dominio proprietatis creato, quod rationabiliter tribui potest creaturis.

SECTIO I.

De Beneficiariis.

411. **U**T Quæstio ista, quæ magni quidem momenti est, clarè decidatur, prius oportet certa ab incertis discernere: quare suppono 1. aliqua bona pertinere ad Beneficiarios, quæ sunt patrimonialia; alia quasi patrimonialia, & alia Ecclesiastica, ut bene tradit Navarrus Tract. de redditibus Ecclesiasticis quæst. 1. monito 19. Bona patrimonialia dicuntur ea, quæ ex hæreditate, arte, aut donatione proveniunt Beneficiario, de quibus non est dubium, liberè posse expendere, ut Dominum in quoscunque usus pios, & profanos; bona quasi patrimonialia dicuntur ea, quæ Beneficiariis dantur à fidelibus tanquam vitæ stipendium, seu in aliorum gratiā occupatis; quæ quidem bona, non quidem Ecclesiæ, sed ipsis Ministris conferuntur ob Missas quotidianas, distributi-

ones, funeralia, Sacramentorum administrationes, Conciones, & alia hujusmodi; hæc enim bona patrimonialibus æquiparantur, ut tradit Covarruvias in C. cum in officiis num 14. de Testament. Bona Ecclesiastica ea dicuntur, quæ Fideles DEO immediate offerunt, non ipsis Beneficiariis ut habetur C. qui Christi 12. quæst. 2. ubi dicitur, qui Christi pecunias, & Ecclesiæ aufert, fraudat, & rapit, ut homicida in conspectu Judicis deputabitur; id etiam habetur in C. cum ex eo de elect. in 6. ubi, quæ Christi Fideles offerunt, DEO offerri dicuntur, & locò Dei Clerici sunt procuratores, & administratores; per quod etiam bona Ecclesiastica, quæ conferuntur Beneficiariis, discriminantur ab illis, quæ ad religiosas domus pervenire solent, ut dicemus à num. 486.

Suppon. 2. Hæc bona Ecclesiastica ab initio 412. & ex sua originaria institutione Deo immediate oblata fuisse, & extitisse bona communia pro indigentibus, ut habetur, C. quoniam quidquid 16. quæst. 1. quamvis postea decursu temporis ob alicujus spiritualis officii stipendium peculiariter ipsis ministris deputata sint; quomodo autem hujusmodi bona oblata fuerint à fidelibus, & acceptatæ fuerint ab Ecclesiâ constat ex Bibliotheca SS. Patrum, tom. 5. fol. 236. ubi legitur, quod Deus in lege veteri Levitas, & Sacerdotes intra certum habendi limitem coarctaverit, unde multò magis Clerici novi Testamenti, qui perfectiores sunt debent paupertati studere, quibus Christus per Matth. C. 10. ait, Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in Saccis vestris, non peram in via, non duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. Laico qui dedit, dixit se legimus, si vis esse perfectus vende, quæ habes, & da pauperibus, videte quanta sit utriusque Dei sermonis differentia, Laicis dixit, si vis, vende, quæ habes, ministro autem, nolo possideas.

Hanc vivendi rationem introduxerunt Apostoli 413. d'gentes Hierosolymis initio nascentis Ecclesiæ, ideòque non recipiebant prædia, neque segetes à Fidelibus, neque bona alia stabilia, quibus perpetuò ipsis provideretur, sed Fideles ipsi prædia sua vendentes eorum pretia ipsis Apostolis offerebant, seu potius immediate Christo per manus Apostolorum, ideòque designabantur Diaconi, qui ea singulis distribuerent, prout unicuique opus erat, & superfluum dabatur pauperibus, ut constat ex C. 4. & 5. Actorum Apostolorum; hæc autem bona aliqui Fideles libenter dabant, alij ex voto ad danda ea se obligabant, ut constat ex facto Ananiæ, & Saphiræ, de quibus dixit Chrysostomus homilia in acta: Oportebat initio habere, sive retinere, & non promittere: nunc autem postquam consecrasti, magis sacrilegium commisisti, tibi licebat tua retinere; ergo sacra fecisti, & postea recepisti. Similia habet S. Hieronymus Epist. 8. ad Demetriadem, S. Augustinus homi-

hom. 27. de verbis Apostoli, Baronius tom. 1. anno Christi 34. num. 269. & anno 57. num. 72. & 82. Bellarminus lib. 1. de Clericis c. 26. & lib. 2. de Monachis cap. 20. unde Christiani tunc non obligabantur, nisi vellent se ipsos ex voto obligare.

414. Postea verò crescente multitudine ministro-
rum Ecclesiarum, & Fidelium, visum est expedi-
re, ut ipsam prædia, seu bona immobilia ipsi
Fideles darent immediatè Christo, & Eccle-
siæ, ex quibus perpetuo Ecclesiis providere-
tur, ut in veteri lege, in qua Sacerdotes non
solum fructus, sed etiam prædia in singulis
tribubus ex Dei mandato possederunt, ut con-
stat ex Cap. 34. Numerorum, & ex Epist. Pii
I. cum annotationibus Severeni Binnii. Quod
autem Apostoli nunquam bona immobilia, seu
prædia receperunt in Judæa, ideo est, ut inquit
Melchisedes Papa in Cap. *fururam*, 12. q. 1.
quia tunc ideo prædia non recipiebant; nam
videbant, quod Ecclesia ad gentes erat trans-
futura, ut dicemus numero 422. ideoque re-
cusarunt prædia in Judæa accipere, & tantum-
modo recipiebant prædia ad sublevandas sin-
gularum necessitates. Postea verò Principes
Romanorum facti sunt Christiani, & licen-
tiam dederunt, ut qui per universum Orbem
de suo essent Imperio, non solum possent li-
berè fieri Christiani, sed etiam posse fabrica-
re Ecclesias, & prædia eis tribuere; atque ipse
Constantinus, postquam Religionem Catholi-
cam amplexus est, donaria plurima contulit, &
templa edificavit. Unde Urbanus Papa Epist.
unica, ut habetur cap. *videntes*. 12. quæst. 1.
ait: *Videntes autem summi Sacerdotes, & alii,*
atque Levites, & reliqui Fideles, plus utilitatis
posse conferre, si hereditates & agros, quos ven-
debant Ecclesiis, quibus præsidebant Episcopi, tra-
derent, eo quod ex sumptibus eorum, tam presentibus
quam futuris temporibus plura, & elegantiora mini-
strare possent Fidelibus communem vitam ducen-
tibus, quam ex pretio ipsorum; ceperunt præ-
dia, & agros, quos vendere solebant, Mari-
ribus Ecclesiis tradere, & ex sumptibus eorum
vivere.

415. Ex quo clarè liquet, Clericos ex prædictis
bonis nihil proprium tunc possedisse; aleban-
tur enim in communi ex communibus Eccle-
siarum redditibus; unde Canonici Regulares
dicebantur, quia in communi viventes ad cer-
tam regulam adscripti erant, habebantque æ-
des sacras, sive Collegia ædificata sub aliquo
titulo, videlicet S. Crucis, S. Stephani, S. Se-
pulchri, ut constat ex Epistola 5. Pii I. nec
ullus in Clericorum numerum ac ordinem ad-
mittebatur, nisi sub titulo alicujus sacrae do-
mus sustentationem haberet, ut constat ex c.
Sanctorum 30. distinctione, & adhuc hodie in
aliquibus Ecclesiis conservatur laudabilis ille
in communi vivendi modus, quamquam ali-
quibus in locis etiam olim permissum fuerit
Clericis extra communitatem vivere, & patri-
monialia bona possidere, ut constat ex c. *cer-*
R. P. Gorman. Theolog. Tom. II.

de communi Clericorum vita, 12. q. 1. De-
cursu verò temporis cessavit communis coha-
bitatio Clericorum, & bona Ecclesiarum ceperunt
dividi in quatuor Partes 1. pro sustentatione
Episcopi, 2. pro Ecclesiarum Fabrica; 3. pro eleē-
mosynis in pauperes & peregrinos, aut pro
causis piis, 4. pro mensa Capitulari, ut ea in-
ter Clericos, sive Canonicos pro singulorum
dignitatibus dispensarentur, cujus divisionis
mentio fit in Concilio Romano 2. sub Sylve-
stro I. Canone 4. & Epist. 3. Simplicij Papæ
c. *de redditibus* 12. quæst. 2. & Epist. Gelasij,
quæ refertur in cap. 40. eadem causa quæst.
1. & apud Baronium anno 444. numero 34.
nunc verò relicta sua portione Episcopo & Fa-
brica Ecclesiarum, reliqua conferuntur Beneficia-
riis; unde oritur controversia; an scilicet ista
bona habeant adjunctum onus dandi superflua
pauperibus ex obligatione justitiæ, post præ-
dictam divisionem præbendarum: ut hæc
omnia clariùs intelligantur per singulas asser-
tiones explicanda sunt.

416. Assero 1. Clerici non Religiosi habent verum
dominium bonorum patrimonialium, & quasi
patrimonialium, & de illis ut Laici possunt di-
sponere. Ita communiter Doctores, quos ci-
tat, & sequitur Lessius, cap. 4. dub. 6. Pro-
batur 1. illi Clerici per Clericatum, vel ordi-
nem non sunt incapaces dominij, neque à se
abdicant dominium; neque se obligant ad pa-
trimonialia, vel quasi patrimonialia in pias
causas expendenda; ergo circa hæc bona ac-
quirunt dominium, non minus quàm Laici,
circa ea, quæ ex jure possident. Confirmat-
ur. Bona patrimonialia nullo titulo pertinent
ad Ecclesiam, sed ad personam, præscindendo
ab aliquo jure, quod aliunde habeat Ecclesia;
tum enim bona quasi patrimonialia dantur il-
lis, ut quoddam stipendium sustentationis, &
veluti merces ratione operis præstiti, ut de iis
disponant pro arbitrio; sed exinde colligi non
potest, quod jus proprietatis in illis bonis ad
alios pertineat nisi ad ipsos; ergo &c.

417. Probatur 2. Bona patrimonialia non sunt
relicta illis Clericis, nisi modo, quo relinquin-
tur alia non Clericis; bona autem quasi pa-
trimonialia ita offeruntur à Fidelibus, ut non
intendant ullum onus imponere Clericis, sed
ea permittunt liberrimè eorum dispositioni,
sicut permittunt operarii arbitrio usum merce-
dis, quam eis persolvunt; ergo tales Clerici
retinent jus in illis bonis. Confirmat. Li-
cèt ea stipendia interdum longè excedant ope-
ram, excessus tamen censetur liberè donat⁹ à Fi-
delibus, ideoq; si alicui pro uno sacro dentur 100.
aurei, non minus fiet illius pecuniæ absolutus
Dominus, quàm is, cui datur unus duntaxat
Julius; si enim pauper sit absolutè Dominus
eleēmosynæ, quæ ei datur sine onere, quam-
vis ea magna sit; cur Clericus non fiat Do-
minus stipendij, quod ei liberaliter pro aliquo
opere donatur; ergo censendi sunt ejusmodi
Clerici verè Domini talium bonorum. Videat-
ur

tur Navarrus quæst. 1. de reatibus, monito 19. & 39. ubi docet contra Innocentium hæc bona quasi patrimonialia æquiparari patrimonialibus; ac proinde Clericos non Religiosos disponere non solum de patrimonialibus, sed etiam de bonis quasi patrimonialibus.

418. Idcirco Lessius ex Navarro censet, quod si ejusmodi Clerici de istis bonis vivant, vel expendant in pias causas, possunt tantundem accipere de reatibus beneficiis, & de eo tanquam de patrimonialibus disponere. Ratio est, quia cum habeant jus accipiendi totam sustentationem ex beneficio, non tenentur vivere ex aliis suis bonis; unde si ex aliis vivaat, possunt uti compensatione, accipiendò tantundem ex beneficio. Quare cum alia bona non teneantur absolute expendere in opera pia, si sic expendunt, poterunt uti compensatione ex bonis beneficii, quæ alioquin in talia opera conferre debuissent, nisi fortasse intenderint non uti compensatione, quod non est facile præsumendū, nisi id expresse intenderint, & voluerint sibi libertate illā disponendi adimere; nemo enim se privat jure suo, nisi volens, quod intelligendum est, nisi postea superveniat novum bonus à gratia priori distinctum; de quo num. 426. quoniam potius, cum Beneficiarius ex lege, vel præcepto teneatur eam quantitatem dare pauperibus, si eam jam dedit, non pendet ab ipsius voluntate, quod præcepto non satisfecerit, ut dixi à num. 167. Unde licet noluerit manere liber, manet jam revera liber ab ea obligatione, ut bene arguit Lugo disp. 4. sect. 3. à num. 45.

419. Afferro 2. Episcopi, Canonici, & alii Beneficiarii, quod ad eam partem fructuum attinet, quæ congruæ eorum sustentationi est necessaria, ita sunt Domini, ut non magis teneantur ex eis erogare ad opera pietatis, quam ex bonis patrimonii. Ita communis Theologorum assertio contra aliquos Canonistas. Probatur 1. Hæc pars est iusta merces eorum, qui Ecclesiæ serviunt, qui enim Ecclesiæ servit, jure potest ex Ecclesiæ bonis vivere; ut enim dicitur Lucæ 10 *dignus est Operarius mercede sua*; & 1. ad Corinthios 9. *quis militat suis stipendiis inquam &c. nescitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt, & qui Altari deserviunt, cum Altari participant*, ita & Dominus ordinavit his, *qui Evangelium annuntiant, de Evangelio & vivere*; ergo id, quod pro labore proprio datur Beneficiario tanquam vitæ stipendium, illi ex iustitia debetur. Confirmatur ex C. *cum sit Romana* de simon. ubi hæc omnia stabiliuntur.

420. Probatur 2. Ea pars fructuum, quæ responderet congruæ sustentationi, datur Beneficiario pro ipso, juxta id quod Ecclesia censuit designandum congruæ ipsius sustentationi, non minus, quam detur operario merces, quæ censetur correspondere labori; atqui operarius fit Dominus illius mercedis, & non tenetur eam expendere in opera pia magis, quam teneatur expendere bona patrimonialia; ergo idem dicendum

est de Beneficiariis; ac proinde de Episcopis, & Canonicis quoad eam partem fructuum, quæ responderet congruæ eorum sustentationi; unde sequitur, si quid velint ex hac parte sibi detrahere, posse de eo disponere, sicut de bonis secularibus, quæ nullam habent obligationem particularem; ideoque nulla est ratio, cur hæc potius, quam secularia bona sua in pauperes, vel pias causas teneantur impendere; si enim liberè poterant hæc in suos usus convertere, cur si se ipsos fraudaret, & parcius vivere velint, vel reservatis fructibus beneficii uti patrimonialibus ad sustentationem, non possint ex illis fructibus, quod responderet congruæ sustentationi cuius alteri donare.

Idem sentit Covarruvias de his reatibus, 421. quos dignissima mercede iustitiae, & laboris impenso in labore Ecclesiæ recipit is, qui Ecclesiæ curam gessit, ut Episcopus, Lector Capituli, Scholasticus, Decanus Christianitatis, & similes, cum bona exinde provenientia sint iusta laborum merces, iustumque stipendium, notat tamen oportune Navarrus monit. 45. quod si cut rerum pretium non est indivisibile, sed habet latitudinem, datur enim infimum, medium, & summum, ita etiam congrua sustentatio suos gradus habet; quare sicut quisvis iuste potest vendere rem suam pretio summo, ita potest id sumere, quod ad summum convenientis sustentationis est necessarium, ac proinde, si quid velit huic congruè detrahere, poterit de eo disponere, v. g. infimum congruæ sustentationis sint 500. scuta, mediū 600. summum 700. si velit uti infimo, & expendere solum 500. in se, suamque familiam alendam, poterit 200. retinere, & liberè de illis disponere; quomodo autem computanda sit congrua uniuscujusque sustentatio, attentis circumstantiis iudicij Prudentum metiendum est, de quo latè Cardinalis de Lugo, videndus tota disput. 4. sect. 4.

Objicies 1. contra primam assertionem: Apostoli cæperunt in Judæa docere Ecclesiam juxta doctrinam, quam acceperant à Christo; atqui in Judæa non admiserunt ad utilitatem Ecclesiæ bona immobilia; ergo Ecclesia defacto, ac proinde & Clerici quicunque Beneficiarii non possunt habere bona immobilia. Resp. conc. maj. & distingo min. non admiserunt, quia non licebat, nego; quia tunc non expediebat, conc. minorem: & nego consequentiam: ratio est, quia quando Apostoli in Judæa cæperunt docere Ecclesiam, simul prævidebant, & persecutiones magnas, quas Ecclesia in Judæa passura erat, & quod Judææ Principes non permisi fuerant Ecclesiæ possessionem eorum bonorum, & quod Ecclesia Christi transfutura erat ad gentes, ideoque judicaverunt, quod tunc non expediebat admittere bona immobilia; at progressu temporis, quando jam Ecclesia ad Gentes transierat, quando sæva illa persecutio superata erat, & Principes seculares liberam proficendi fidem concesserant facultatem, atque ipsi radiante veritate ad fidem conversi sunt, bona.

bonaque immobilia obtulerunt Ecclesiae, jam cessarunt illa inconvientia; quare non solum iustum, sed expediens etiam fuit ab eo tempore, quod Ecclesia retineret ad sui stabilitatem bona immobilia; sic Melchisedech Papa C. *firmam* 12. quaest. 1. ab illo enim tempore, & deinceps Viri Religiosissimi non solum possessiones, & praedia, quae possederant; sed etiam semetipsos Domino consecrarunt: quapropter in Concilio Constantiensi inter alias propositiones Joannis Wicleffi damnatae fuerunt 32. quae sic habebat: *ditare Clerum est contra regnum Christi*, 23. Sylvester Papa, & Constantinus Imperator erraverunt Ecclesiam dotando, & 36. Papa cum omnibus Clericis suis possessionem habentibus sunt haeretici, eo quod possessionem habent. Videatur Concilium Tridentinum sess. 22. c. 11. sess. 24. c. 12. & c. 13. & sess. 25. c. 1. de Reformat.

43. Obijcies 2. contra secundam assertionem ex Adriano, & aliis, licet ea pars fructuum, quae respondet congruae sustentationi, fiat tam propria Episcopi, Canonici, & Beneficarii, quam sint propria bona alicujus patrimonialia, aut quasi patrimonialia, hoc solum est verum, quando isti non habent aliunde bona patrimonialia, aut quasi patrimonialia, ex quibus vivant; si enim ea bona habent, jam eo ipso non possunt facere sibi proprios eos fructus, qui aliunde responderent congruae ipsorum sustentationi; ergo saltem in hoc casu ea pars fructuum, seu reddituum, non erit propria Beneficarii, neque de illa poterit, ut de bonis patrimonialibus disponere. Probatur aut. ex Hieronymo in Epistola ad Damasum, ut habetur in C. *quoniam quidquid* 16. quaest. 1. ubi dicitur, Clericos antem illis convenit Ecclesiae stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur; qui autem bonis parentum, & opibus sustentari possunt, si, quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt, & per abusionem talium judicium sibi manducant, & bibunt; ergo &c.

44. Respond. neg. ant. ad probationem, concedo ant. & nego conseq. ratio est, quia textus ex Hieronymo adductus non loquitur de Beneficariis, sed de aliquibus Clericis, qui eo antiquo tempore nullum praestabant Ecclesiae officium, neque servitium, sed vivebant extra communiter Clericorum in domibus privatis, & nihilominus accipiebant victum pro singulis diebus ex communi mensa Ecclesiae; ideoque portionem illam tollebant pauperibus, quod impugnat Hieron. quando illi Clerici aliunde habebant, unde viverent, quare glossa ibi haec habet, videtur loqui de illis Clericis, qui Ecclesiae non serviunt supra 10. quaest. 3. cavetur supra 12. quaest. 1. illi autem, infra 31. quaest. 1. quomodo: & sane cum ad pauperes non pertineant, quae ratione officii, justaeque mercedis dantur Beneficariis ad congruam sustentationem, cum dicatur in textu, quod ea, si darentur illis Clericis,

auferrentur pauperibus, exinde apparet, textum non loqui de Clericis, qui officium aliquod, aut servitium praestant Ecclesiae. Accedit insuper, quod Clerici eo tempore non recitabant privatim officium Divinum; nunc autem post Leonem Decimum hoc onere omnes adstricti sunt, ut decernitur in Concilio Lateranensi sess. 6. *statuimus*, & Pius V. declaravit per Extravag. quae incipit *ex proximo*; quare si ille textus intelligeretur de Beneficariis; jam modò locum non haberet; siquidem postquam in Concilio Lateranensi statutum fuit, ut Clerici officium recitarent pro stipendio, faciunt suum illud stipendium, ut constat ex Trid. sess. 24. c. 12. & ex Bulla Pij V.

Idcirco ad haec omnia plenius intelligenda opus est praeculis habere Bullam Pij V. & aliquas propositiones, quas summi Pontifices postea damnarunt contra laxitatem in hac materia; Bulla equidem Pij V. ita habet: *Pius Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam*. Ex proximo Lateranensi Concilio, pia & salubris sanctio emanavit, ut quicumque habens beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura, si post sex menses, quam illud obtinuerit, divinum officium legitimo cessante impedimento non dixerit, beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis officii, & temporis suos non faciat, sed eos tanquam injuste perceptas in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum elemosinas erogare teneatur: verumtamen multorum animi suspensione tenentur, cujusmodi ratione praedicta ratio sit habenda, nos huic rei evidentius atque expressius providere volentes statuimus, ut qui horas omnes Canonicas, uno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficia, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur; qui vero matutinum tantum dimidiam, qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructum ejusdem diei amittat tametsi aliquis choro additus non recitans omnibus horis Canonicis cum aliis praesens adsit, fructusque, & distributiones forte aliter assignatas sola praesentia juxta statuta, consuetudinem, fundationem, vel alias sibi lucrificasse pretendat, is etiam praeter fructuum, & distributionum amissionem; item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit nisi legitimum impedimentum ipsum excusaverit, grave peccatum intelligat admisisse, declarantes praesimonia praesimoniales portiones, & quaecumque alia beneficia etiam nullum omnino servitium habentia, obtinentes cum praedictis pariter contineri; at quicumque pensionem fructus, aut alias res Ecclesiasticas, ut Clericus percipit, eum modo praedicto ad dicendum officium parvum B. Mariae Virginis decernimus obligatum, & pensionum fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium; nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu temere-

temerario contrahere; si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Rome, apud S. Petrum, anno Incarnat. Dominice 1571. 12. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno 6.

426.

Post Pium V. damnarunt quoque alii Pontifices plures propositiones circa laxitates stipendii Ecclesiasticorum, has præcipuas subjungo. Alexander VII. inter 45. propositiones damnavit octavam, quæ sic habebat. Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsius celebranti correspondentem: idque post Decretum Urbani VIII. 9. potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta. Decimam; non est contra justiciam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, & sacrificium unum offerre; neque est contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmata dandi stipendium, quod pro nullo alio offeram; Vigessimam, restitutio à Pio V. imposita Beneficiariis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eò quod sit pæna. Vigessimamprimam, habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfaciet suæ obligationi, si officium per alium recitet. Vigessimamsecundam, non est contra justiciam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens ea beneficia Ecclesiastica pecunia intercedente non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur. Trigessimamtertiam, restitutio fructuum ob omissionem horarum suppleri potest per quascunque eleemosynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit. Trigessimamquartam, in die Palmarum recitans officium Paschale satisfacit præcepto. Trigessimamquintam, unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino: quibus accedit propositio 54. inter 65. damnatas ab Innocentio XI. videlicet, qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil teneri; quia major pars trahit ad se minorem. Quare hæc omnia debent impleri, ut aliquis suam faciat eam partem fructuum congruæ suæ ipsius sustentationi respondentem, quam quidem suam facere possit, satis, superque constet ex dictis.

427.

Quamobrem tota hujus controversiæ difficultas est de ea parte fructuum, quæ non est ulli gradui convenientis sustentationis necessaria, sed superflua, ut si percipis 1000. scuta ex tuo Canonicatu, ex quibus 500. sint supremus gradus tuæ convenientis sustentationis; quaeritur, utrum efficiaris Dominus aliorum 500. ita, ut non tenearis ex justitia ea expendere in o-

pera pia. Prima sententia, quam tenent plures, quos sequuntur Lessius, & Lugo, docet, post erecta beneficia, certosque proventus singulis titulis assignatos, Clericos Beneficiarios esse absolute Dominos omnium proventuum, quos ex beneficiis percipiunt etiam partis illius redundantis, ita ut quamvis partem superfluum profane expenderint, tamen ad restitutionem pauperibus, vel aliis piis causis non teneantur; peccare tamen mortifere, & contra charitatem, aut aliam virtutem, si hanc partem in opera pia non expenderint. Secunda sententia docet, Clericos non esse Dominos illius portionis redundantis, nisi cum onere justitiæ dandi superflua pauperibus, vel piis causis; ita, ut si secus fecerint, obligentur ad restitutionem; ita Alexander Alenfis, Richardus, Henricus Major, qui in quart. distinct. 24. quaest. 6. ait, nullum Doctorem ante ipsius ætatem contrarium tenuisse, quamvis in hoc fallatur Gabriel Palladus, Waldensis, Petrus Soto, Navarrus, Turrianus, pluresque alii. Pro resolutione sit

SECTIO II.

Quomodo teneantur Beneficiarii expendere partem fructuum excedentem congruam sustentationem?

Suppono 1. Pertinere specialiter ad jus proprietas Dei ea bona, quæ fideles Ecclesiæ relinquunt; ratio est, quia quamvis Deus habeat jus essentiale proprietatis in omnia bona creata, ut sæpe dixi, & traditur Psal. 44. *Meus est enim orbis terra, & plenitudo ejus*: at fideles tradendo ea bona Ecclesiæ cedunt juri proprietatis, quod in illis habebant, illudque offerunt immediate DEO, & DEUS jus illud acceptat, ac proinde ea bona DEO consecrata cadunt sub speciali jure proprietatis Dei: Quare ab initio nascentis Ecclesiæ vocantur bona Dei, sic Canone 39. *ex Apostolicis*, ut habetur in summa Conciliorum apud Garanzam: omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, & ea velut Deo contemplante dispense; nec ei liceat ex eis aliquid omnino contingere, aut parentibus propriis ea, quæ Dei sunt condonare; quod si pauperes sunt, tanquam pauperibus subministrant, ne eorum occasione Ecclesiæ negotia deprædentur.

Sic etiam Tridentina Synodus sess. 25. c. 1. de Reformatione Episcopis ait; omnino verò eis interdicat, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, iis, ut pauperibus distribuunt; eas autem nec distrahant, nec dissipent illorum causa; immò quam maxime potest, eos S. Synodus monet, ut omnem humanum tunc erga fratres, nepotes, propinquos-

quosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia Seminarium extrat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscunque beneficiis Ecclesiastica tam secularia, quam regularia obtinentibus pro gradus sui conditione observari, sed ad S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit, quorum Consilio apud S. Rom. Pontif. cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito in se oculis omnium covertat.

430. Quapropter Ecclesiæ ministri ea bona dependentes appellantur in Jure Canonico quandoque procuratores, ut in cap. *Si privatum*, 11. quæst. 1. *Si privatum possideamus, quod nobis sufficit, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procuratorem quodammodo gerimus, non proprietatem nobis usurpatione damnavili vendicamus*; quandoque appellantur administratores, ut in Canone Apostolico citato n. 428. quandoque defensores, & aliquando PP. unde glossa super citato cap. *Si privatum ita habet*; ergo Praelati dicuntur Procuratores rerum Ecclesiasticarum, ut ex Cap. 14. q. 1. §. 1. quandoque Domini dicuntur, ut 16. q. 1. quandoque Patres, ut 68. dist. cap. *Quorum vices*, non tantum habent liberam, & generalem administrationem, sicut Procurator Cæsaris, ut ff. de officio Procuratoris Cæsaris, l. 1. modicum tamen donare possunt Exvagenti de Donationibus. Cæterum tamen loco Domini habentur, cum bene administrant, loco prædonis, cum male, ut L. *qui fundum, si tutor*, ff. pro emptore. hucusque glossa.

431. Suppono 2. ex dictis à num. 237. non sufficere ad dominium plenum adæquationem ex parte objecti, quando res indivisa alicui subijcitur, quæ postea cum altero est dividenda; ratio est, quia plenitudo domini aliquando deficit, eo quod deficiat aliqua particula juris ex parte subjecti, ut quando quis jus habet ad usum fructum, & non ad proprietatem, aliquando ex parte objecti, ut quando quis habet jus ad totum, non totalitate juris, ex eo quod debeat ex eo toto aliquid extrahere, & dare aliis ex iustitia, ut autem aliquis acquirit jus non totalitate quidæ juris, sed totalitate objecti, satis est, ut bona, quæ extrahenda sunt alteri mixta, sint suis, ita ut discerni non possint, ut expressè habetur L. *si alienis numis*, ff. de solutionibus, & liberationibus, ubi dicitur, *si alieni nummi infuso, vel invito Domino soluti sunt, manent ejus, cujus fuerunt, sed si mixti sunt aliis, ita ut discerni non possint, ejus fieri, qui accepit*: idcirco cum illa portio, quæ danda est pauperibus, & causis piis mixta, modò sine cum bonis propriis Beneficiarii, Beneficiarius habet jus in omnia ea bona, & dicitur Dominus omnium, Dominus quidem totalitate objecti, non totalitate juris, eo quod ex illis

bonis teneatur extrahere partem pertinentem ad pauperes, vel causas piis; unde tunc quærimus, an illi fructus, qui Beneficiario conferuntur, cedant cum onere faciendi divisionem, & dandi pauperibus partem excedentem commodam sustentationem; jam supponimus Beneficiarios esse Dominos adæquatione objecti, & tantum quærimus, an sint Domini adæquationis.

Suppono 3. cum Cardinali de Lugo disput. 432. 3. quæst. 4. num. 37. nomine pauperum intelligi in præsentem non solum eos, qui non habent necessaria ad naturam, sed eos etiam, qui carent necessariis ad sustentandum statum juxta suam conditionem; hoc primum dixerunt Navarrus, Bartolus, Cæteranus, & Sanchez; unde Marchio, vel Dux potest aliquando capax esse, cui ex redditibus Ecclesiasticis superfluis subveniat Clericus amicus, vel consanguineus. Addit etiam Lugo, intelligi omnes, qui capaces sunt misericordiæ corporalis, vel spiritualis; ideoque expendi posse in usum Religiosorum in Capellanias, Missas, & suffragia pro Defunctis, cultum Ecclesiarum, Hospitalia, & alia opera pia, & in universum, in ea omnia, quæ vel ad cultum divinum, vel ad misericordiam corporalem, vel spiritualem ordinantur.

Cur autem nomine pauperum in præsentem veniant ea omnia, circa quæ exercentur opera pia, quæ cum ad DEI cultum ordinentur, misericordiam sive corporalem, sive spiritualem concernere dicuntur, & non solum veniant illi, qui corporali egestate laborant, ideo est, quia ita ab initio intellexit Ecclesia Catholica fidelis eorum bonorum administrata, quæ quo ad præfens synonyma censuit opera pia, & opera misericordiæ, ut habetur pluribus Canonibus, præsertim C. *quia tua fraternitas* 12. quæst. 1. ubi Gregorius Pontifex Augustino Anglorum Episcopo ait, *omne, quod superest in causis piis, ac religiosis, erogandum esse Domino, ac Magistro dicente, quod superest, date elemosynam, & ecce omnia mutanda sunt vobis*. Videatur Navarrus de redditibus Ecclesiasticis num. 28.

Cæterum quia indigentia ad alendam vitam maxime retardare solet profectum in spiritualibus, & occasio esse solet magnæ ruinæ, ut experientia demonstrat, maxima cura de hujusmodi pauperibus habenda est; atque in illis oportet, ut ordo charitatis servetur, ideoque cæteris paribus major ratio habenda est de pauperibus loci, ubi fundatum est beneficium, & de peregrinis, qui ibi fuerint, quàm de aliis, qui alibi commorantur, idcirco illi, qui curam animarum habent, strictius obligantur; siquidem ordo charitatis cæteris paribus incipit ab his, qui sunt nobis conjunctiores, illi autem, qui regunt oves majori obligatione, & amore erga eos adstricti sunt, priusque has, quàm alias debent regere, & sublevare; illi autem, qui pastorale officium non habent, etiam tenentur ordinem charitatis servare, ut ait Apostolus 1. ad Timotheum *si quis suorum maxime domesti-*

CERTUS

eorum curam non habet, fidem negavit. Et Augustinus lib. 1. de doctrina Christiana C. 28. *Cum omnibus prodesse non possis, illis potius consulendum est, qui pro locorum, ac temporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus stricte tibi, quasi quadam sorte junguntur his: politis.*

435. *Assero 1.* Ea pars fructuum, quæ superest beneficio, ultra commodam sustentationem expendenda est in pauperes, vel usus pios sub gravi obligatione, ita ferè omnes Theologi cum Divo Thoma, quos citat, & sequitur Cardin. de Lugo Disp. 4. sect. 2. num. 9. Probat. 1. ex Trident. cit. num. 429. Ubi interdicit, ne dentur ea bona consanguineis, nisi pauperes sint, quo satis innuit præceptum ea non esse expendenda nisi in pauperes, vel pios usus; cum autem res ista gravis in se sit, tale præceptum sub gravi reverà obligat; ergo. Conf. Ideo Trid. agnoscit eam obligationem, eamque deducit. ex Can. Apost. citat. num. 428. quia ea bona sunt bona Dei, quasi dicat ea de causa solum posse impendi in his, quæ pium usum, vel misericordiam temporalem, aut spirituales præferunt; ergo.

436. *Probat 2.* Ecclesiastici circa illam partem bonorum, quæ excedunt commodam sustentationem, sunt Administratores, quatenus tenentur illam dividere, & expendere, ut à SS. Canonibus institutum est, ut constat tum ex Canonibus Apostolicis, tum ex aliis, & gloss. superius adductis; atqui administrator, qui ex obligatione tenetur rem alteri dare, si alterum ea parte defraudet, peccat, & si sit res gravis, qualis est ista, de qua agimus, graviter peccat; ergo Ecclesiastici tenentur sub gravi eam partem distribuere, & impendere in res à Sacris Canonibus destinatas: modò sic, atqui à sacris Canonibus ista pars destinata est pauperibus, vel piis usibus, ut ex testimoniis adductis satis constat, & clariùs constabit ex dicendis; ergo &c. Confirm. 2. Hæc obligatio de re gravi saltem pertinet ad Religionem, cum sit sacrilegium illam defraudare effectu, ad quem est destinata, & facere contra jus Dei in re debita Deo ad cultum suum; unde cap. *Quoniam quidquid*, q. 1. dicitur: *si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt*; ergo &c.

437. *Assero 2.* cum Alexandro Antonin. Richardo, pluribusque antiquis, quos affert Cardin. de Lugo Disp. 4. sect. 1. num. 1. Beneficarii tenentur ex iustitia in pauperes, vel pios usus expendere partem, quæ excedit commodam sustentationem. Probat 1. Beneficarii non habent jus proprietatis adæquatione juris circa illa bona; ergo tenentur ex iustitia illa dare, quibus collatum est jus, atqui ab Ecclesia collatum est jus istud pauperibus, & piis usibus, ut ex Can. Apost. & Trident. citato constat; ergo &c. Confirm. Fructus illi ab initio Ecclesiæ divisi sunt in quatuor partes, ut diximus num. 415. Ex his autem illa, quæ per-

tinebat ad pauperes, modò mixta est bonis illis, quæ dantur Beneficiariis, quin origo hujus mixtionis nobis constet, vel ullus Canon reperitur, in quo jus prius acquisitum tollatur pauperibus, vel piis usibus, imò potius omnia jura clamant pro ipsis; ergo ex iustitia tenentur illa in pauperes, vel pios usus expendere; ergo &c.

Respondetis cum pluribus Theologis, quos sequitur Lugo, Canones loqui de ea portione ad pauperes pertinente, quando Clerici in Ecclesia Dei agebant vitam communem, non autem de illis post factam divisionem, & erecta beneficia; contra tamen, quia Ecclesia post erecta beneficia obligat ad restitutionem; ergo Canones illi debent intelligi non solum, quando bona erant communia, sed etiam post divisionem, & erecta beneficia. Probat. ant. ex Simplicio Papa, qui Gaudentium Episcopum obligavit ad hujusmodi restitutionem post beneficia erecta, ut habetur cap. *de redditibus Ecclesiæ*, 17. q. 2. De redditibus Ecclesiæ, vel oblatione Fidelium, quid deceat nescienti, nihil licere permittat, sed sola Episcopo ex his una portio remittatur, duæ Ecclesiasticis fabricis, & erogationi peregrinorum, & pauperum profutura à Bonifacio Presbytero sub periculo sui ordinis ministrentur; ultima inter se Clericis pro singulorum meritis dividatur, cui (id est Gaudentio) hoc specialiter præcipimus, ut tres illas portiones, quas triennio dicitur sibi tantummodo vendicasse, restituat; en quomodo post divisionem beneficiorum Episcopus, qui sibi usurpaverat tres illas portiones, scilicet fabricæ, pauperum, & Beneficiorum, obligetur ad restituendum non solum unam, vel alteram, sed tres integras, ac proinde & illam, quæ ad pauperes, vel pios usus spectat; ergo etiam post erectionem beneficiorum servatum est pauperibus jus circa illa bona.

Confirmatur 2. ex Gregor. ad Maximianum Episcopum Syracusanum l. 3. epist. 11. ut habetur cap. *Cognovimus* 12. q. 2. qui sic ait: *cognovimus de redditibus Ecclesiæ noviter acquisitis Canonicam dispositionem quartarum minime provenire, sed Episcopos locorum distribuere tantum quartam antiquorum reddituum, nunc vero quasita suis usibus retinere, quam rem pravam, subintroductamque consuetudinem fraternitas tua vivaciter emendare sustinet.* In hoc namque textu clarè est sermo de fructibus post erecta beneficia; ergo adhuc post erecta beneficia manet idem jus penes pauperes. Confirm. 3. ex Conc. Tiburiensi habito post divisionem præbendarum c. 13. ubi ait; si ergo quærat aliquis, cur decimæ dentur, sciat, quòd ideo dandæ sunt, ut Deus placeatur, & ut Ecclesiæ Ministri liberes fiant ad spiritualis servitii expletionem, & ut munus populi Domino immoletur, nec non secundum statuta Canonum in sustentationem pauperum, & restorationem Ecclesiarum; quatuor

ruor enim fieri partes juxta Canones judicamus de decimis, & oblationibus Fidelium, & una sic Episcopi, altera Clericorum, tertia refectioni Ecclesiarum servetur, quarta pauperum; sicut in Epistolis Gelasij Papæ c. 27. legitur, & in c. 12. q. 2. ergo &c.

Contra quartò. Licet bona Ecclesiæ divisa sint in præbendas, non tamen per hoc definit Ecclesiæ illa bona possidere, ut in c. *relatum* 1. de testamentis; unde præbenda non datur Canonico, ut sit sua propria, sed ut inde vivat, & quod superest, convertat in pios usus, ut expressè asserit textus in c. *finali* 12. q. 2. Nec credendum est, Ecclesiæ Catholicæ tantam committere negligentiam, ut illius antiquæ charitatis, & curæ paternæ, quam habuit ante erectionem beneficiorum, oblita sit post erecta beneficia; & certè si in lege antiqua præcipiebat Deus, ut decimæ anno tertio pro pauperibus separantur, ut habetur Deut. 14. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus, quæ nascuntur eo tempore, & repones intra januam tuam, venietq. Levites, qui aliam non habet partem, neque possessionem tunc, & peregrinus, & vidua, qui intra portus tuas sunt, & comedent, & saturabuntur. Quomodo credendum est, quod pia Mater Ecclesiæ destituat eo juvamine pauperes, quos sepe Filios vocat, & quæ in justitia abundat plus, quàm antiqua Ecclesiæ, quin potius illis decimis, quæ in Ecclesiæ antiqua offerrebantur pro pauperibus, fideles in nova legè absoluti sunt, quia pars pro pauperibus in decimis hodiernis continetur, & in aliis redditibus Ecclesiasticis, ut ait S. Thom. 2. 2. q. 87. art. 1. ad 4. ergo etiam post erecta beneficia spectat pars ista ad pauperes.

Probatur 2. Illa obligatio censenda est imposita Beneficiario quoad partem fructuum, quæ excedit congruam sustentationem, quæ obligatio ab omnibus SS. PP. tanquam certa supponitur, & asseritur; atqui obligatio ex justitia expendendi in pauperes, & pios usus partem fructuum excedentem, supponitur, & asseritur ab omnibus SS. PP. ergo. Consequenter, & maj. est certa, siquidem ex communicantur omnes, qui sensum generalem SS. PP. non in omnibus venerabiliter receperint, & usque ad unum jora disputaverint; similia habentur Concilio Calcedon. cap. 1. relato in cap. ad SS. PP. 25. q. 1. & in forma, quam debent jurare omnes Academicorum Professores ex Trident. Unde in syllogismo sola minor probanda est.

Probatur igitur mi. nam Augustinus ad Bonifac. Comitem epist. 58. sic habet: Si privatum possidemus, quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procuracionem gerimus, non proprietatem nobis usurpatione damnabili vendicamus, & Serm. 37. in Jerem. Pauperum vitam Sacerdos gerere debet, quod superest præter victum, & vestitum pauperibus dare non differat, quia omnia, quæ habet, pauperum sunt. Pariter Hieron. epist. ad Damasc. Papam, uti habetur in cap. *quoniam quidquid* 16. q. 1. Quoniam quidquid habent Clerici, pauperum est: & domus illorum debent esse communes susceptioni peregrinorum, & hospitum invigilare debent, maxime curandum est illis, ut de decimis, & oblationibus, Canonibus, & Xenodochiis, qualem voluerint, & potuerint, sustentationem impendant. Quapropter si aliquando fuerint ab his malè detenta, quæ Divini juris esse noscuntur, & in usum transierint Monachorum, & Servorum Dei, Episcopo tamen loci illius præbente consensum constabunt eis omnia perpetua firmitate, & stabilitate subnixæ, si quid pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt, & per abutem talium judicium sibi manducant, & bibunt; & epist. 21. ad Nepotianum cap. 1. Ignominia Sacerdotis est, propriis studere divitiis, natus in pauperi domo, & in tugurio rusticano, qui vix milio, & cibario pane rugientem saturare ventrem poteram, nunc similia, & mella fastidio. Hæc aliæque plura habentur cap. Gloria Episcopi 12. q. 2.

Rursus Ambrosi. c. 2. de officiis c. 28. *An-* rum Ecclesiæ habet, non ut servet, sed ut eroget, & subveniat in necessitatibus: Nonne dicturus est Dominus, cur passus es tot inopes fame emori, & certè habebas aurum, ut ministrares alimoniam. Cur tot captivi deducti in commercium, sunt non redempti? Cur tot ab hoste occisi sunt? Melius fuerat, ut vasa viventium servares, quàm metallorum, his non posset responsum referre: quid enim diceret? Et Cap. 1. c. 30. Neque enim propterea te Domino dicasti, ut tuos divites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas tua. Prætant se parum poscere, pretium tuum querunt, vite tue fructum adimere contendunt, & accusant, quod cum divitem non feceris, cum te ille velit æternæ vite fraudare mercede: Videantur alia in C. *aliud aurum*, 12. quæst. 2.

Rursus S. Bernard. epist. 2. ad Canonicum Lugdunensem. *Quidquid præter necessarium victum, & vestitum de altari, retines tuum non est, quia aliis debitum: rapina est, sacrilegium est.* idem super Cantic. Serm. 23. post medium. Timeant Clerici, timeant Ministri Ecclesiæ, qui in terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debeant minimè contenti, supersua, quibus egeni sustentandi forent, impie, sacrileque sibi retineant, & in usus suos superbia, atque luxuria victum pauperum consumere non vereantur, duplici profecto iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris in suis turpitudinibus abutuntur. Et in declamationibus super illud: Dixit Simon Petrus ad Jesum; Ecce nos reliquimus omnia ante medium. Tertium ei hoc periculum est. De altari inquit vivat, non superbiat, non luxurietur; denique

N

non dicitur, nec contra sancti cuiusdam planè dignam omni acceptatione sententiam ex Clericatu ditior fiat, non sibi de bonis Ecclesie ampla palatia fabricet mutans quadrata rotundis, nec loculos inde congreget, nec in vanitate, aut superfluitate disperdat. Non extollat de facultatibus Ecclesie consanguineos suos, aut nepotes (ne dicam filias) nuptui tradat. Res pauperum non pauperibus dare, par sacrilegij crimen esse dignoscitur, sanè patrimonium pauperum facultates sunt Ecclesiarum, & sacrilega eis crudelitate surripitur, quidquid sibi Ministri, & dispensatores non utique Domini, vel possessores ultra victum accipiunt, & vestitum, nec enim ordinavit Deus his, qui Evangelio serviunt, de Evangelio querere delicias, vel ornatum, sed vivere (ait Paulus) ex eo, ut videlicet sint contenti, alimenta corporis, non irritamenta gula, aut incentiva libidinis, ex quibus tegantur, non quibus ornentur, accipere.

445. Videatur fusiùs idem S. Bernard. in Sermone ad Pastores in Synodo congregatos, & in Sermone ad Clerum, in Concil. Rhemeni congregatum, idem ad Henricum Genuensem, ait: Nudi clamant, famelici conqueuntur, & dicunt, nobis fame, & frigore laborantibus, quid conferunt tot mutatoria servata in domibus vestris, nostrum est, quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis, nostris necessitatibus decedit, quidquid accedit vanitatibus vestris; duo quippe mala de una procedunt cupiditatis radice, dum vos vanitandò peritis, & nos spoliandò perimitis. Hec omnia non negotiationis studio, neque proprio manuum exercitio elaboratis, neque jure hereditario possidetis.

446. Similia habet S. Bonavent. l. 1. cap. 23. ubi ait: Res pauperum non pauperibus dare, par sacrilegij crimini esse dignoscitur, sanè patrimonium pauperum facultates sunt Ecclesiarum, & sacrilega cupiditate surripitur, quidquid sibi Ministri dispensatores non utique Domini, vel possessores ultra victum accipiunt & vestitum, & ibi affert multos SS. PP. pro hac sententia S. Gregor. S. Chrysostom. Isidor. & alios, accedit S. Thomas de Villa Nova dicens: Cum audio aliquem Clericum Beneficarium in morte apud se habuisse nummos, sic dolore afficior, ac si mihi diceretur, illum mortuum fuisse juxta Concubinam, quia pari modo damnatum puto Clericum, qui de bonis Ecclesie thesaurizat, quam si vivat in concubinato.

447. Tandem S. Laurent. Justin. de Institutione, & regimine Prælatorum c. 16. Nil enim numerositas Servorum, vulgaris pompa, numerosa familia, vestimentorum cultus, vasa argentea, & deaurata suppellex in Ecclesiasticis conducit ad cultum Dei, aut Ecclesie, ergo qui ad vanam pompam, numerosam familiam, vestimentorum cultum privat Ecclesiam ministris sibi debitis, altaria ornamentis, imò quod magis est, ea quibus abundant equi, & vena-

tici canes in domo illorum, aquè defunt Deo, altari, & ministris Dei continue Ecclesia injuriantibus. Ex quibus omnibus satis apparet certa minor, quam num. 442. probandam suscepimus.

Respondet cum Vasquez, Lugo, & aliis, 448. plura istorum SS. Patrum testimonia dicta esse per exaggerationem, unde non intelligenda sunt rigorosè, ut sonant, proindeque ex illis non probatur assumptum, quod prærendimus ex generali S. S. PP. sensu firmare. Contrà 1. quia incredibile est, ferè omnes S. S. P. P. in hac una materia per exaggerationem locutos esse, & quæro præcindendò à quæstione, de qua agimus, quando inveniuntur Patres concordantes in aliqua doctrina, an tum per exaggerationem loquuntur, vel prout in re censent, & judicant? si primum; ergo nunquam desumi potest argumentum ex generali P. P. sensu, ac proinde frustra fit propositio fidei præscripta in Bulla Pii IV. ab omnibus publicis Theologiæ Professoribus, aliisque emittenda, ubi de S. Scriptura dicitur, nec eam unquam nisi juxta unanimum consensum PP. accipiam, & interpretabor; si secundum, non est major ratio, cur circa alia non loquantur per exaggerationem, & tantummodo circa istam materiam, quin potius non videtur consili reverentiæ S. S. P. P. ita eos exponendo, præsertim si testentur se credere, quod dicunt, ut in re nostra S. Thomas de Villa Nova expressè testatur; ergo ista responsio non subsistit.

Contrà 2. Non potest dici, quòd S. S. P. P. 449. loquantur per exaggerationem circa aliquam doctrinam, quam plurimum Conciliorum decreta tradunt, aliter ipsa decreta Conciliorum dicenda essent exaggerationibus plena, quod nullus Catholicus audebit dicere; atqui eandem doctrinam, quam generaliter tradunt S. S. P. P. plurimum Conciliorum decreta docent; ergo &c. Prob. min. Concilium Carthaginense seis. 3. cap. 49. sic habet, C. placuit 12. q. 3. ita habetur: placuit, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel quicunque Clerici, qui nihil habentes ordinantur, & tempore Episcopatus, vel Clericatus sui agros, vel quacunque prædia nomine suo comparant, tanquam rerum dominicarum invasionis crimine teneantur, nisi admoniti Ecclesia eadem ipsa contulerint; En, quòd appareat, eos non esse Dominos bonorum Ecclesie. Item Concilium Agathense C. 6. Pontifices, quibus in Summo Sacerdotio constitutis ab extraneis aliquid, aut cum Ecclesia, aut sequestratim, aut dimittitur, aut donatur, quia hoc ille, qui donat, pro redemptione anime sue donat, non pro commodo temporali Sacerdotis offerre probatur, non quasi suum proprium, sed quasi dimissum Ecclesie inter facultates Ecclesie computabunt.

Præterea Concilium Rhemense, ut habetur 450. in C. inquirendum de testamentis, Clericus nihil habet proprium, omnia, quæ habet, sunt Ecclesie, præter id, quòd ad congruam sustentationem deducit, & si defraudaverit Ecclesiam convertendò in profanos usus, erit peccatum sacrilegij

legum par crimini illi furis, qui sacras oblationes affortatur, & furabatur; sic in Concilio Antiocheno c. 25. ut habetur C. Episcopus 12. q. 2. vocat Ecclesiasticos non Dominos, sed Administratores, ait enim: Episcopus Ecclesiasticarum rerum habet potestatem ad dispensandum erga omnes, qui indigent cum summa reverentia, & timore Dei; demum Tridentinum sess. 25. C. 1. de reformat. declarat, non posse Beneficiarios redditibus Ecclesie augere consanguineos, aut familiares, ut glossa a num. 429. Ex quo apparet, Concilia id ipsum docuisse in re nostra, quod generalis Patrum sententia docet.

451. Contrā 3. Non possunt intelligi S. S. P. P. per exaggerationem locuti, quando ipsorum sententia Pontificis decretis fulcita est, & corroborata; sed sic se habet in casu nostro; ergo &c. Probatur min. Urbanus Papa Epist. unic. c. 2. ut habetur C. res Ecclesie 12. q. 1. sic ait: res Ecclesie non quasi propriæ, sed ut generales, & Domino oblata cum summo timore, non in alios, quam in præfatos usus expendenda. Pariter Stephanus Papa C. qui Christi q. 2. fures appellat eos, qui Christi pecunias in usus profanos convertunt; qui Christi pecunias, & Ecclesie auferunt, fraudant, & rapunt, ut homicida in conspectu iudicis reputabitur, & habetur C. indigne 12. q. 2. valde iniquum ergo, & ingens sacrilegium est, ut quæcumque vel pro remedio peccatorum, vel salute, vel requie animarum suarum uniusquisque venerabili Ecclesie contulerit, aut certe reliquerit, ab iis, quibus hæc maxime servari convenit, id est Christianis, & Deum timentibus hominibus, & super omnia à primis Regionum in alium transferri, vel converti permittatur. Patet Gregorius X. ut habetur C. ratio nulla de præbend. ratio nulla permittit, ut, quod pro generali utilitate datum propriis cuiusdam usibus applicetur. Hæc enim decreta Pontificum hoc ipsum tradunt, quod generalis P. P. sententia in re nostra tradiderat; atqui dici impune non potest, quod Pontifices hæc decreta per exaggerationem condiderint, & quod eorum sensus per exaggerationem sit accipiendus; ergo hoc neque dici potest de doctrina S. S. P. P.

452. Probatur 3. Beneficiarii nec ante, nec post divisionem præbendarum possunt esse Domini bonorum superfluatorum; ergo tenentur illa expendere secundum naturam bonorum, quatenus bona Dei sunt, quod perinde est, ac expendere in usus pios pertinentes ad cultum DEI. Probatur ant. vel essent Domini bonorum illorum jure hæreditario, vel ex donatione; non primum, quia ea bona non habent Beneficiarii ex hæreditate; non secundum, quia ea bona superflua Ecclesie donare non potest, tenetur enim illa expendere ut bona Dei, quorum Ecclesia administrationem gerit, ut ex testimoniis supra allatis abunde patet, & habetur C. non liceat 12. q. 2. Non liceat Papæ prædium Ecclesie alienare, id est non potest Ecclesiarum bona expendere, quia bona DEI sunt, nisi

R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

in usus pios, & intercedente justa causa.

Eo enim ipso, quod Ministri Ecclesie sint Procuratores, & Administratores constituti à Christo ad ea bona administranda, non possunt ea alienare, nisi secundum mentem, & intentionem ipsius Christi, quando enim justa causa intercedit, ideo alienare possunt, quia ipse Christus consentire censetur, & res agi juxta mentem ejusdem, sicut & procurator Cæsaris sine ipsius consensu, & mente res ejus alienare non potest, L. 1. ff. de offic. Procuratorum Cæsaris. & cum justa causa id faciendi contingat, videtur Cæsar id velle, ut inferitur ex citata L. & L. Julianus, S. constat ff. de legibus primò; atqui ea bona, quæ DEI sunt, sive DEO sacra, non possunt censi rectè expendi ex intentione Christi, nisi in usus pios, & sacros expendantur; ergo &c.

Confirm. ex D. Thoma 2. 2. q. 43. art. 8. ubi clarè supponit, Ecclesiam tantum habere quoad illa bona administrationem, sic habet. Respondeo dicendum, quod circa temporalia bona distinguendum est, aut enim sunt nostra, aut nobis ad conservandum pro aliis commissa, sicut bona Ecclesie committuntur Prælati. Ubi Cajet. unde ita tenentur ad restituendum, qui à Papa bona Ecclesie pro libito Papæ habuerunt, ut dicitur, exaltentur, & magnificentur, sicut qui ab aliis Prælati similia Ecclesie bona acceperunt; omnis namque donatio Ecclesiasticæ rei pietate, vel necessitate vacua non distributio, sed dissipatio est à dispensatore usurpata, quod fusiùs tradit D. Thomas eadem 2. 2. quæst. 185. artic. 7. ubi de Episcopis ait: Ecclesiasticorum bonorum sunt dispensatores, vel procuratores, si ergo distincta sunt bona, quæ debent in usum Episcopis cedere ab his, quæ sunt pauperibus, & ministris, & cultui Ecclesie eroganda, & aliquid sibi retinuerit Episcopus de his, quæ sunt pauperibus eroganda, vel in usum Ministrorum, aut in cultum Dei expendenda, non est dubium, quod contra fidem dispensationis agit, & mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur; si verò non sunt prædicta bona distincta, eorum distributio fidei ejus committitur; ergo circa ista bona ministri Ecclesie, nec jure hæreditario, neque donatione habent dominium, ac proinde tenentur ex justitia ea expendere in usus pios ab Ecclesia destinatos.

Respondebis cum aliquibus Canonistis, administrationem sine dominio rerum Ecclesiasticarum intelligi quoad bona illa Deo sacra speciali benedictione, non verò quoad illa, quæ non sunt consecrata ita Deo, qualia sunt ista, de quibus agimus, ac proinde Ministros Ecclesie quoad ista bona habere dominium, nec obligari ad restitutionem, licet illos in profanos usus expendant. Contra primò, quadruplex est genus bonorum, quæ sacra dicantur, ut patet ex cap. Præ-

dia, & ex cap. quia stulti aliqui plurimi 12. quæst. 2. Ut enim habet D. Thomas 2. 2. quæst. 99. art. 1. quatuor sunt eorum bonorum genera. Primum genus, & inter res sacras primum locum obtinent ipsa Sacramenta, quibus homo sanctificatur, quorum primum est Evcharistiæ Sacramentum, quod continet ipsum Christum, & ideo sacrilegium, quod contra hoc Sacramentum committitur, gravissimum est inter ea; secundum genus, & quæ post Sacramenta secundum locum obtinent, sunt vasa consecrata ad eorum susceptionem, & ipsæ imagines sacre, & reliquie Sanctorum, in quibus quodammodo Personæ sanctorum honorantur, vel dehon-
rantur.

456. Tertium genus, & locum obtinent ea, quæ ad ornamenta Ecclesiæ pertinent; quartum denique ea, quæ sunt deputata ad sustentationem Ministrorum seu sint mobilia, sive immobilia, & ita concludit; quicumque autem contra quodcunque prædictorum peccat, crimen sacrilegii incurrit; ex quibus verbis colligitur esse quatuor species rerum Ecclesiasticarum, & sacrarum; prima Sacramentorum, secunda vasorum ad susceptionem eorum Sacramentorum, & reliquiarum, tertia ornamenta Ecclesiæ, & Ministrorum, quarta bona ad sustentanda prædicta deputata; unde quamvis sit majus sacrilegij peccatum contra res sacratiores, non tollitur, quin sit peccatum sacrilegii, quamvis minoris, quæ sunt contra quartum genus rei minus sacre. Ex quo inferitur, quod sicut bona Ecclesiæ sunt duplicis generis altioris enim generis sunt stabilia, seu immobilia, de quorum numero sunt etiam jura percipiendi annuos redditus; Clement. *Exiit* §. *cum annui redditus* de Verb. significatione, & alia pretiosa mobilia, alterius generis sunt fructus, seu redditus, quæ ex illis annuatim redeunt.

457. Unde sicut illa, quæ sunt 1. generis, sunt sacratiores, quam quæ sunt secundi generis; ita facultas concessa Ministris à Christo omnium sacrorum Domino utendi eis strictior est, quam facultas concessa ab eodem utendi bonis secundi generis, ideòq; ad distrahenda prima requiritur multò urgentior causa, quam ad distrahenda 2da, ita tamen, ut si in usus pios non expendantur, sacrilegium vel majus, vel minus juxta bonorum qualitatem committatur; atqui Canones supra à nobis citati præscribentes usus pios, in quos debent expendi ea bona, nullum ex sacris generibus excipiunt, sed manifestè potiùs includunt, cum de redditibus Ecclesiasticis expressè agant, & præscribant obligationem expendendi in pauperes, vel pios usus, ergo sine fundamento constitaretur hæc doctrina ad bona primi, vel alterius solius generis.

458. Contra secundò. Reditus Ecclesiastici pertinent ad bona quarti generis, & nihilominus vocantur specialiter ab Apostolis, Trid. aliis

Canonibus bona Dei, quæ exinde non possunt in profanos usus expendi, neque ad distringendos consanguineos, quod etiam habetur cap. *Quisquis Episcopus*, 12. q. 2. Ubi Episcopo dicitur; *Non liceat autem ei fraudare quidquam ex illis, vel cognatis propriis donare, quæ Dei sunt, quòd si pauperes fuerint, ut pauperibus largiatur, sed non sub horum occasione, quæ sunt Ecclesiæ, defraudentur.* Ex quibus manifestè colligitur, ea bona esse sacra, & data Ministris in administrationem ad usus pios, proindeque non habent plenum dominium illorum; ergo si in profanos usus expendierint, sacrilegè agent, & tenebuntur ad restitutionem.

459. Responderetur secundò ex Vasquez, quem sequuntur Lugo, aliique moderni, eam fructuum portionem, quæ olim assignata erat pauperibus, cum modò non appareat, licet appareant tres aliæ partes, pro Episcopo, fabricis, & Beneficiariis, probabiliter consumptam esse in erigendis aliis beneficiis, hospitalibus, & locis piis, vel ex ipsa consuetudine fuisse abrogatam legem illam, quæ pauperibus eam partem destinabat, ac proinde cessasse in partem Episcoporum, vel Clericorum; nam ea pars solum lege humana debebatur pauperibus ex iustitia, quæ consuetudine potuit abrogari, & similiter potuerunt Pontificis auctoritate beneficia ex ea parte constitui de novo, ut forsan de facto ex parte pauperum constituta sunt multa beneficia. Contra primò, quia id potiùs est divinare, cum nullum sit solidum fundamentum ad id asserendum; ergo ea responsio non potest liberare Beneficiarios ab onere iustitiæ, quo olim tenebantur.

460. Contra secundò, quia illa bona ex ipsa Fidelium oblatione, & Dei acceptione sunt specialiter bona Dei, ac proinde dominium est penes Deum, & administratio penes Ecclesiam. Vocantur enim bona Dei non solum in jure antiquo, sed etiam in ipso Tridentino, & inferitur clarè ex donatione Fidelium, ac Dei acceptione. Bona autem, quæ specialiter sunt Deo consecrata, non possunt expendi ab administratore, nisi in eos usus, circa quos prudenter colligitur voluntas Dei, ut Domini, ut de Procuratoribus Cæsaris diximus numero 453. atqui nullum est fundamentum, ut colligamus prudenter, quòd Deus velit ea bona in usus profanos expendi; ergo beneficiarii non habent jus expendendi ea in usus profanos, & si expendierint, tenebuntur ad restitutionem, non minus quam tenebuntur Procurator Cæsaris, si contra voluntatem Cæsaris bona expendat. Contra tertio, licet Ecclesia habeat auctoritatem ad erigenda plura beneficia, hospitalia, & pia loca, non habet auctoritatem ad expendenda bona DEO sacra in usus profanos; atqui si bona, quæ supersunt congruæ sustentationi, possent à beneficiariis expendi in usus profanos, Ecclesiasticum bonorum administratrix tale domini-
um

um illis dedisset, quod dare non potest; ergo &c.

461. Quapropter Ecclesia ea bona administrando dupliciter se gerere debet, primo tradendo illa alteri ut usum pium exerceat, secundo exercendo usum pium per ipsam traditionem. Inter utrumque istum usum est valde magnum discrimen, quod nempe, quando ea bona alteri tradit, ut usum pium exerceat, cum nondum illa bona expensa sint, ut bona Dei manent cum onere, ut in pios usus expendantur, ut bona Deo sacrata, qua talia exigunt. Quando vero per ipsam collationem Ecclesia jam pium usum exercuit, ille, qui bona accipit, potest jam bona illa expendere in quoscunque usus profanos, cum per illum pium usum jam exercitum censeatur ipse Deus dominum per suam administrationem in alium transulisse; sic quia usus pius exercitus censeatur, quod Beneficiario datur, quod necessarium est ad congruam ejus sustentationem; ideo censeatur Dominus illorum bonorum, ita ut si parè vivendo aliquid ex eis superfit, possit de eis disponere, ut supra diximus; sicutiam datus Cantoribus, aliisque Ecclesiae Officialibus ea, quae labori, & conventioni Ecclesiae correspondent, per ipsam collationem exercet Ecclesia pium usum, ideoque Cantores, alique Officiales acquirunt dominium, & possunt eas res in usus profanos expendere. At circa ista, quae tradit Beneficiariis, & congruam ipsorum sustentationem excedunt, nequaquam censeri prudenter potest, quod Ecclesia pium usum jam exercuerit, aliter possent ex illis bonis dicare nepotes, & Consanguineos contra doctrinam omnium Canonum, & Trident. supra cit. de quo ad partem excedentem sunt mediata Administratores, & tenentur ex iustitia illam in pios usus expendere.

461. Probatur 4. testimonio mortuorum. Primum, testimonium sumitur ex historia, quam referunt Gonzaga in historia Seraphic. part. 3. tit. Provinciae S. Michaelis, Dafa in quarta parte chronice, lib. 1. c. 12. Rudolphus in Chronic. Ordinis lib. 2. fol. 283. Guilielmus Loerberg in speculo Vitae S. Francisci fol. 180. eamque his omnibus auctoritatibus citatis refert Marcus Antonius Bravo fol. 496. lib. de opinione excicatorio 8. Editionis Romanae 1672. & ita habet: Petrus Diaz Episcopus Civitatis fuisse scitatus fuit à mortuis ab obitu tertio die per intercessionem S. Francisci, cui devotissim⁹ erat, qui cum esset in feretro, in medio Ecclesiae Dominica die, dum recitabatur officium Defunctorum pro eo toto populo astante, caput sublevans, dixit, verè mortuus fui, nunc vivus, quia cum in horridum DEI tribunal praesentatus essem ob flagitiosa opera mea aeternis cruciatibus in Inferos damnanduseram, nisi per intercessionem Beati Francisci DEUS dignaretur mihi, quinque alios dies vitae concedere, ut redeam in mundum, & bona Ecclesiae, quae consanguineis meis injustè erogavi ex superflui

mei victus reditibus ipsos spoliando pauperibus restituantur, & termino quinque dierum bona data consanguineis recuperavit, & in pauperes distribuit, & elapso tempore feria sexta ad vespertum ab hac vita in Caelum migravit, cujus corpus sepultum in Sacello Majoris Ecclesiae à Cornu Epistolae hoc Epitaphio: *Hic jacet Petrus Diaz, quem à mortuis S. Franciscus scitavit.*

Secundum refertur ex eodem Bravo cit. excicatorio 12. his verbis: sciendum est, Dyoniisium Richelimum Monachum Carthusianum librum edisse, ubi art. 7. refert Anno 1270. Episcopum quemdam Dominicanum commoratum fuisse, ubi tunc Guilielmus Episcopus Parisiensis in Cœnobio familiae conventum multorum Theologorum, & Jurisperitorum habuit, quorum omnium una fuit sententia, duo beneficia, quamvis simplicia simul haberi non posse; quando unum eorum sufficit ad congruam sustentationem. Contrarius erat Philippus Cancellarius Parisiensis, & Arnoldus Episcopus Ambianensis, ex quibus prior ille, cum multa beneficia haberet, & morti vicinus à Guilielmo moneretur, ut uno detento cetera deponeret, respondit se experiri velle, an lethale peccatum committeretur in multis beneficiis habendis, & ita excessit è vivis; tertio ab obitu die ab eodem Guilielmo visus est, cui dixit se apud Inferos aeternis suppliciis torqueri ob tria crimina; primo, quod senserit pluralitatem beneficiorum, quando unum sufficit ad congruam sustentationem; secundo, quia eorum fructus in vanos, & malos usus expendat; tertio, quod libidinis, & luxuriae peccatis conscientiam maculaverit. Ex quibus manifestè inferitur, Ecclesiasticos non habere dominium, ut in usus profanos superfluum partem fructuum impendant.

Confirmatur ex Jure Civili, & ex textu in authent. ut determinatus sit numerus Clericorum §. ult. ubi Justinianus, postquam praedictam divisionem recitaverat, statim subdit haec verba: *Præter necessaria reliqua pars reddituum detur pauperibus, & circa pios erogentur actus, & Deo placentes, & illis hæc ministrantur, sciant autem Deo amabiles Oeconomi, & qui nunc & post tempora futuri sunt, quod si præter hæc fecerint, divinis suppliciis subiacebunt (ecce peccatum) & ex sua parte indemnitate Sanctissimæ Ecclesiae prostrabunt, ecce obligationem restitutionis, quæ licet Cæsarea sit, censenda est in foro conscientiae obligare, quia non est à Jure Canonico correctæ, nec est peccati nutritiva, ut enim ait Abbas cap. 1. de constitut. Canones admittunt leges civiles quoad vim directivam, quando leges illæ justæ sunt, tunc enim sunt juxta auctoritatem DEI editæ, ut inferitur ex C. ex quo 7. distinct. dicitur enim Proverb. 8. *Per me Reges regnant, & legum conditores justa decernunt*; quod etiam habet Innocentius in C. quia plerique in fine de imū. Eccl. ergo satis ostenditur à jure hæc obligatio iustitiæ,*

SECTIO III.

Solvuntur Opposita.

465.

Objicies contra primam assertionem: Beneficiarius est Dominus fructuum Beneficii; atqui non peccat, nec tenetur ad restitutionem, qui rem suam distrahit; ergo licet Beneficiarius expendat in usus profanos fructus Beneficii superfluos, non obligatur eos ex justitia expendere in usus pios. Respondeatur dist. maj. est Dominus totalitate juris, neg. particularitate juris, conc. maj. & distincta pariter min. nego conseq. Ratio est, quia si cum fructibus ad sustentationem necessariis dentur indivisim Beneficiario alij fructus superflui, licet ratione indivisionis obtineat jus in toto, non accipit jus totale totalitate juris, ac proinde tenetur ex justitia divisionem facere, & partem illam superfluum expendere in usus, circa quos prudenter præsumitur Dñi voluntas, cum autem à voluntate Dei prudenter præsumi non possit, ut fructus illos in profanos usus expendantur, manet obligatio ex justitia, eos in pios usus expendendi.

466.

Quod quidem in ipsa materia, de qua agimus pluribus firmari potest exemplis; quamvis enim Beneficiarius totalitate objecti accipiat jus in fructus indivisos, non exinde liberatur ab obligatione justitiæ quoad onera, quæ bona indivisa afferunt; sic cum illi fructus conferantur cum onere dicendi tot Missas, omnes fatentur teneri ex justitia eas Missas celebrare, vel saltem curare, ut celebrentur. Pariter si dentur cum onere solvendi pensionem, tenetur ex justitia pensionem illam solvere; sic ille, qui dat centum aureos alteri ad peregrinationem cum eo onere, ut si aliquid ultra necessarium superfit, det pauperibus, iste accipit dominium totalitate objecti, gravatum tamen, ideoque tenetur ex justitia facere eleemosynas ex superfluis, aliter obligatur ad restitutionem, quatenus id datum fuerit ob causam, qua non secuta, non sequitur effectus; sic ille, qui accipit bona fide rem alienam usu consumabilem, suisque permiscet, ita ut discerni non possit, omnis ille cumulus est suus totalitate objecti, non totalitate juris, ideoque re cognita juxta omnes tenetur obligatione personali ad solvendum id, quo ex alieno factus est ditior. Hæc autem obligatio personalis in mortis articulo transit in realem, quia amplius non potest cogi persona, unde tunc rescinduntur omnes donationes in præjudicium illorum factæ, quibus persona obligatas erat, ideoque Beneficiarius non potest restari, nec donare causa mortis in præjudicium Pensionarii, aut Ecclesiæ, ut ex gloss. ex cap. *Episcopis* 12. q. 1. & Concilio Martini Papæ cap. 1. l. 15. aliisque Canonibus.

467.

Objicies 2. contra secundam assertionem

ex Lugo. Si Beneficiarius tenetur ex justitia expendere in pauperes, vel pios usus eam partem superfluum, cogeretur ab Ecclesia ad restitutionem, si partem illam non expendere in illos usus; atqui non cogitur ab Ecclesia, quæ non obligat ad restitutionem consanguineos, qui à Beneficiario bona acceperunt; ergo non tenetur ex justitia, sed vel ex Religione, vel ex natura illorum bonorum ad illos usus pios. Conf. Respublica, aut Ecclesia non obligat ad restitutionem Beneficii illum, cui collatum est Beneficium relicto digniore; ergo neque ex justitia obligat, ut restituant illi, qui acceperunt partem superfluum à Beneficiario relictis ulibus piis. Respondeo dist. maj. cogeretur, si id Ecclesiæ constaret, conc. si non constaret, nego & dist. pariter minor. neg. conseq. Ratio est, quia quando Ecclesiæ constat reverà, ad restitutionem obligat; sic Simplicius Papa obligavit Gaudentium ad restitutionem, ut diximus num. 438. & Episcopus Petrus Diaz à mortuis suscitatus, falsus est istam obligationem sibi in tribunali Christi intimatam, eamque reverà implevit.

Cæterum quia nullus præsumendus est malus, nisi probetur, non censendus est Beneficiarius dedisse consanguineis ea, quæ dat, nisi vel ex bonis patrimonialibus, aut quasi patrimonialibus, vel ex rebus ipsi donatis, aut ex illis, quæ inter bona ad congruam sustentationem inclusa sibi reservarat non expendendo ea omnia, quæ potuisset expendere ad congruam sustentationem; unde ex eo, quod Ecclesia eo modo se gerat, male inferitur quod si Beneficiarius non expendisset in usus pios partem superfluum, maneret absque onere restituendi, vel quod cum Ecclesia à tali onere liberaret. Ad Confir. dist. ant. si non intercessit error in substantia dando beneficium alteri, & relinquendo digniorem, conc. si intercessit error in substantia, nego ant. & conseq. quia in nostro casu intercederet error in substantia, quandoquidem solum potest Ecclesia ea bona distribuere in usus pios, & magnus in substantia error intercedit, si id in profanos commutatur, ut ex terminis patet.

Objicies 3. Decimæ dantur Clericis de jure Divino, ac naturali; ergo ex fructibus Ecclesiasticis non tenentur ex justitia expendere in usus pios; Probatur ant. de jure Divino decimas deberi Clericis patet ex Exod. 22. & Levit. 27. *Omnes decimæ terre, sive in frugibus, sive de pomis arborum Domini sunt. Omnium decimarum bovis, & ovium, & caprarum, quæ sub Pastoris virga transeunt quidquid decimum venerit sanctificabitur Domino.* Debitas autem ex jure naturæ patet ex Luc. 10. *Dignus est operarius mercede sua;* unde Num. 18. dicitur, *filij Levi dedi omnes decimas Israel in possessionem pro Ministerio, qui serviunt mihi in tabernaculo fœderis, & infra. Pretium est pro Ministerio, quo servitis in tabernaculo testimonij, & Malach. 3. Inferte omnem deci-*

decimarum in horreum meum, ut sit cibus in domo mea; ergo &c. Confirm. Sacerdotes in lege nova utpote perfectiores, perfectiorique fungentes Ministerio sunt magis Domini decimarum, quam in antiqua lege fuerint Levitæ; ergo faciunt sibi suos eos fructus absque onere dandi aliquid ex iustitia aliis.

470. Resp. dist. antec. debentur indeterminatè, conc. determinatè acceptæ, neg. ant. & conf. ad probat. dist. eodem modo antec. & nego conseq. Ratio est, quia de Jure Divino, & naturali solum debetur Ministris Ecclesiæ congrua ipsorum sustentatio, ex illo Luc. 10. *Dignus est operarius mercede sua*, sive ut habetur Matth. 10. *Dignus enim est operarius cibus suus*; quod autem ad hanc congruam sustentationem determinentur in lege nova potius partes decimæ, quam quintæ, sextæ, vel undecimæ, non est ex præcepto Divino, sed Ecclesiastico, quamquam in lege veteri fuerint à Deo determinatæ, ut docent Theologi cum S. Thoma 2. 2. quæst. 87. artic. 1. ubi ait: Determinatio decimæ partis solvenda est auctoritate Ecclesiastica tempore novæ legis instituta. Ex hac autem institutione manent obligati Fideles ad danda ea bona Deo & Ecclesiæ ad ea dispensanda, ut bona Dei, ut docent SS. Canones, & Trident. citato num. 429. Quare congruæ sustentationi superflua transeunt ad Beneficiarium cum onere iustitiæ in pios usus expendendi, ut constet ex tota sectione præcedenti.

471. Ad Confirm. neg. ant. quia ex eo, quod Sacerdotes legis novæ perfectiores, ut revera sunt Levitis veteris legis, & perfectiori fungantur Ministerio, perperam inferitur hæc conseq. ergo debent esse ditiores, & locupletiores Levitis veteris legis; perfectio enim non desumitur ex divitiis, & sumptibus superfluis, sed solum inferitur, quod ratione sui statim ad vitam perfectiorem teneantur, atque exinde inferitur, quod inutile sit argumentum à Levitis desumptum, nam Levitæ ex Exod. 34. ita erant coarctati, ut qui in una civitate accipiebant decimas, non poterant eas capere in alia civitate; at in lege nova quor sunt, & quanti, qui non solum in una, sed in pluribus Ecclesiis, & civitatibus fructus percipiunt. Rursus Levitæ veteris legis pluribus aliis sumptibus indigebant ad uxores, & liberos alendos, & nihilominus solis decimis contenti erant, juxta illud num. 18. Levitæ decimarum oblatione contenti erunt, quas in usus eorum, & necessaria separavi; cur ergo in lege nova contenti non sunt Beneficarii fructibus requisitis ad usus & necessaria eorum, quæ sub ipsorum congrua sustentatione comprehenduntur, maxime cum id ex doctrina Ecclesiæ perspicue ostensum est.

472. Objic. 4. Distributiones quotidianæ, quæ Beneficiariis dari solent, & Canonicis, quæ appellati solent inter præsentem, transeunt ad ipsos absque ullo onere iustitiæ expendendi in pios usus;

ergo idem dicendum de omnibus fructibus beneficiorum. Confirmatur 1. Capellani non tenentur ex iustitia expendere in usus pios bona superflua capellanæ; ergo nec Beneficarii. Confirmatur 2. Pensionarii non tenentur ex iustitia expendere in usus pios bona superflua, quæ ex bonis Ecclesiasticis assignata sunt illis in pensionem: ergo neque tenentur Beneficarii ex bonis beneficiorum. Confirmatur 3. Non minus facit Beneficiarius fructus suos, quam ille, cui beneficium datum est in Commendam, vel cui proveniunt fructus ex castris, oppidis, aut Civitate, quæ sunt applicata Beneficio, sicut Episcopatu, vel Archi-Episcopatu, cui annexum dominium temporale Castellum, Oppidum, vel Civitatis; atqui isti non tenentur ex iustitia expendere superflua in usus pios, ergo nec Beneficarii.

Respond. dist. ant. transeunt ad ipsos absque onere iustitiæ, si transeant ad ipsos tanquam administratores, neg. si transeant ad ipsos collatione, quæ in actu exercito sit usus pius à Christo intentus ad distractionem eorum bonorum, con. ant. & neg. conseq. Explico distinctionem. Bona Ecclesiæ, quorum Christus est specialis Dominus, & Summus Pontifex immediatus Administrator, possunt transire ad alterum tanquam administratorem mediatum, & tunc transeunt cum suo onere, ut ex iustitia in usus pios expendantur, vel possunt transire per transitum, qui se ipso sit pia eorum bonorum expansio à Christo intentata, & tunc per talem piam expansionem manent sub dominio alterius, nec retinent amplius obligationem expendendi in usus pios; sic quando ea bona conferuntur pauperi, ipsa collatio est in actu exercito usus pius, & pia expansio à Christo intentata. Unde ea bona sic posita sub dominio pauperis non retinent amplius obligationem, ut pauper expendat in pios usus, sed ut plenus Dominus poterit jam valide ea expendere, utcumque voluerit; sic ea portio, quæ ex aliqua præbenda extrahitur, ut sit merces Cantoris, vel Magistri Grammaticæ, habet in actu exercito piam expansionem, unde ea bona transeunt ad Cantorem vel Magistrum absque onere iterum utendi in pios usus.

Atque exinde oritur dissidium inter Auctores inter quotidianas distributiones, de quibus agimus; nam aliqui cum Navarro, Sanchez, & aliis censent, eas transire ad Beneficiarios tanquam administratores, proindeque retinere onus iustitiæ, ut expendantur in pios usus; alii vero cum Covarruv. Gonzalez, Bonacina, Filiutio, Cardinali de Lugo, & communi Theologorum docent, circa eas distributiones habere jam in actu exercito piam expansionem à Christo intentam, quia dantur, ut stipendium illius laboris, & ad hunc finem expenduntur ab Ecclesia, quæ piè ea expendit in præmium, & stipendium laboris, & assistentiæ Clericorum, quod multum refert ita procurare, & allicere ad tale obsequium Ecclesiæ exhibendum, ideoque, qui

qui habet dignitatem, & Canonicatum, vel duos Canonicatus in eadem Ecclesia, licet percipiat duplices fructus, non tamen habet duplices distributiones, quamvis Canonicis majores dentur distributiones, quam Beneficiatis, eo quod obsequium illorum præter majorem personæ dignitatem sit majus.

475. Unde Azorius tom. 2. lib. 7. c. 9. q. 17. cum pluribus docet, pensionem Beneficio impositam non censeri imponi super distributionibus, sed super fructibus, nisi aliud exprimat, ut decrevit Rota Romana; licet enim distributiones illæ, sine quibus non haberet Beneficiarius congruam sustentationem, asserant, sufficientiam illi ad congruam sustentationem, & obligent ad recitandum Officium, non exinde arguitur, quod habeat beneficium, unde possit vivere; obligatio autem expendendi in usus pios non sequitur, nisi ad illos reditus, qui non dantur in stipendium laboris personalis, sed sunt meri fructus Beneficii; sic idem Beneficiarius non constituitur Administrator propter distributiones quotidianas, sed propter Beneficium; quare hæc sententia, cum valde probabilis sit, diversimodè decernit de his distributionibus, quam de Beneficio, ejusque redditibus.

476. Ad primam Confirmationem dist. antec. si bona annua Capellanix ab Institutore applicata sint pro stipendio laboris pii, & Ecclesiastici Capellani, conc. si non ita sint applicata, neg. ant. & consequentiam; quia si non sint ita applicata illa bona, manent DEO consecrata, ut Capellanus tanquam Administrator superfluum expendat in usus pios, quod intelligendum est de Capellaniis collativis, & inamovibilibus; nam non collativæ, & amovibiles, cum conferantur per canonicam collationem, ideo sunt fructus laboris Beneficii; quod autem, si aliud in Institutione non exprimat, idem dicendum sit de Capellaniis collativis, probabiliter inferitur ex eo, quod ab initio omnes Capellanix fuerint amovibiles, & postea decursu temporis inceperunt institui inamovibiles, ut Beneficiarii essent melioris conditionis, ex quo probabiliter inferitur, quod, ut fructus laboris intentus fuerit ab Institutore, proveniret illarum, ut docet Lugo disp. 4. sect. 3. à n. 28. Unde ex illis fieri nullo modo potest paritas ad Beneficiarios.

477. Ad secundam Confirmationem dist. ant. si applicatio pensionis sit in actu exercito usus pius à Christo intentus, conc. si solum sit translatio ad Pensionarium tanquam Administratorem illorum bonorum, neg. antec. & consequentiam; quia si collatio pensionis, ut cum pluribus docet Lugo sect. 1. cit. sit jam pia expensio bonorum Ecclesiæ à Christo intentata, manent illi fructus absque onere iterum expendendi in pios usus, ut diximus, quod autem sit pia expensio, inde deducitur à pluribus D.D. cum Lugo, quia eo ipso, quod pensio imponitur alicui Beneficiario, jam Pontifex extraxit partem illam Beneficii, & eam expendit, &

applicat ob justam causam ad aliquem usum pium, scilicet ad sublevamen, vel sustentationem Clerici, ad remuneranda alicujus merita erga Ecclesiam, vel propter obsequia, quæ Ecclesia ab eo sperat. Ceterum hæc intelligentia sunt, quando pensiones non essent inordinatæ, ac proinde essent capaces, ut earum expensio esset pia, & à Christo intentata.

Ad tertiam Confirmationem conc. maj. neg. 478. min. quia ille, cui datur Beneficium in Commendam, debet, quod suæ sustentationi superest, dare in usus pios; nam sicut succedit, & substituitur Beneficiario in ejus munere, ita & in ejus oneribus, nec æquum esset, ut Beneficiarius haberetur tantum quoad commoda; idem dicendum de illis, qui Beneficii fructus percipiunt ex Oppidis, & Civitatibus, nam illi redditus verè sunt fructus Ecclesiastici Beneficii, ex quibus, ut docet Trident. cit. num. 429. non licet ditare nepotes, & consanguineos; unde ex illis poterit Beneficiarius consanguineis conferre, sicut pauperibus ea, quibus ad statum istorum indigent; ideoque si ipsorum status ex consanguinitate elevatus sit, conferre poterit, quæ ad illum statum sustentandum necessaria sunt.

Obijcies 5. Tridentinum sess. 24. cap. 2. de Reformat. statuit, ne faciat fructus suos Canonicus, vel Beneficiarius, cum Animarum curam, vel dignitatem habens non fidei professionem intra duos menses à die adeptæ possessionis emitat; item ibidem statuit, ut qui dignitatem vel Canonicatum habet, si abuserit ultra tres menses in anno, prima vice prius dimidia parte fructuum, quos fecit suos; secunda vice prius omnibus fructibus, quos illo anno lucratus fuit, ubi pro eodem lumituri lucrarum fructus, & facere suos, & Pius Quintus in Bulla, quæ incipit, ex primo, declarat, non recitantes Officium non facere fructus suos, & idem habetur in C. *Commissa* de elect. in 6. quod recipiens Parochiam sine animo accipiendi Sacerdotium infra annum non faciat fructus suos; ergo supponitur, quod alii omnes faciant fructus suos, & habeant eorum dominium. Confirmatur ex Gelasio Papa in C. *quatuor* art. 12. q. 2. ubi illas quartas partes post divisionem dicit, expressè fieri ipsorum his verbis: *quatuor autem tam de redditione, quam de oblatione Fidelium, prout cujuslibet Ecclesie facultas admittit, convenit fieri portiones, quarum sit una Pontificis, altera Clericorum &c.* ubi de tota quarta parte, non de sola commoda sustentatione sermo habetur, ut patet; ergo Beneficiarii manent Domini fructuum beneficiorum absque onere justitiæ expendendi in usus pios partem superfluum. Confirmatur 2. Nec ex jure naturæ, nec positivo constat, dari Beneficiariis solam administrationem fructuum, & non dominium &c.

Resp. conc. ant. dist. consèq. faciunt fructus suos, & habent eorum dominium ad æquationem juris, neg. inadæquationem juris, conc. Ad secundam.

secundam Confirmationem conc. ant. neg. con-
seq. quia ut non manerent cum onere iustitiæ,
requirebatur, ut essent Domini omnium fru-
ctuum totalitate juris, cum autem solum sint
Domini inadæquatione juris, ut ex dictis con-
stat; exinde manent gravati onere iustitiæ ad
expendendam in pios usus partem superfluum.
Ad tertiam Confirmationem neg. ant. quia
quamvis sint Domini omnium fructuum ina-
dæquatione juris, quoad partem tamen super-
fluum manent puri Administratores, & cum
onere iustitiæ ad expendendam illam in usus
pios, ut satis constat ex Jure Canonico, & tes-
timoniis PP. à nobis adductis; & quidem mi-
ror, quod Adversarii ita argumententur, nam
si argumentum eorum vim haberet, eo ipso Be-
neficiarii haberent dominium, & jus adæqua-
tum in illis bonis, ac proinde, ut plenè Domi-
ni possent de fructibus illis disponere, ut vel-
lent, quod & ipsi negant, & certum est ex Tri-
dentino cit. non posse Beneficiarios expendere
eos fructus superfluos in usus profanos; quomo-
do ergo sic suadere possunt Adversarii, neque ex
jure naturæ, neque ex positivo constare, quod
nos docemus.

Ex dictis inferri poterat utilis doctrina pro
Regularibus, qui in Episcopos, vel Cardinales
assumuntur; quæri enim solet, an acquirant
dominium circa fructus suorum Beneficiorum,
sicut acquirunt alii Beneficiarii non Regulares.
Vasquez cum Soto, Medina, & aliis, annuen-
tibus Villalobos, & Diana p. 3. tract. 2. reso-
lut. 61. docet, hujusmodi Regulares eximi,
& absolvi à voto paupertatis, fierique verè Do-
minos reddituum eodem modo, ac alii Episcopi
non Regulares, ac proinde loquendum esse de
illis, ac de aliis non Regularibus quoad bona
Ecclesiastica; at verò Exim. Doct. tom. 4. de
Relig. lib. 3. c. 17. cum Sanchez, & Barbosa
docet, nullatenus fieri Dominos reddituum Ec-
clesiasticorum, sed manere ligatos voto solenni
paupertatis, ac proinde non esse de illis loquen-
dum, ut de aliis Ecclesiasticis acquirentibus do-
minium, sed sicut de Regularibus Beneficiariis
dicemus disputatione sequenti. Hæc secunda
sententia videtur mihi vera, & expressa à Divo
Thoma 2. 2. q. 185. a. 8.

Ratio Divi Thomæ est, quia status Re-
ligionis ad perfectionem pertinet quasi quæ-
dam via in perfectionem tendendi, status au-
tem Episcopalis ad perfectionem pertinet tanquã
quoddam perfectius Magisteriũ, & dispositio ad
perfectionem; dispositio autem non tollitur perfecti-
one adveniente, nisi forte quantũ ad id imperfe-
ctioni repugnat; quantum autem ad id, quod
perfectioni congruit, magis confirmatur; sicut
discipulo, cum ad Magisterium pervenerit, non
congruit, quod sit auditor; congruit autem si-
bi, quod legat, & meditetur, etiam magis, quam
ante; sic ergo dicendum, quod si quæ sunt in
Regularibus observantiis, quæ non impedi-
ant Pontificale officium, sed magis valeant
ad perfectionis custodiam, sicut est continen-
tia, paupertas, & alia hujusmodi, ad hæc
manet Religiosus etiam factus Episcopus obli-
gatus, & per congruens ad portandum habi-
tum suæ Religionis, quæ est obligationis si-
gnum; si quæ verò in observantiis Regula-
ribus sunt, quæ officio Pontificali repugnant, sicut
est solitudo, silentium, & aliquæ abstinentiæ,
vel vigiliæ graves, & quibus impotens cor-
pore redderetur ad exequendum Pontificale
officium, ad hujusmodi observanda non tene-
tur; in aliis potest dispensatione uti, secun-
dum quod requirit necessitas personæ, vel
officii, vel conditio hominum, cum quibus vi-
vit per modum, quod etiam Prælati Religio-
num in talibus dispensant, hucusq; S. Thomas,

DISPUTATIO IX.

DE OBJECTO DOMINII UT RESPICIT RELI-
GIOSOS, SERVOS, FILIOS, ET UXORES.

Superest, ut agamus in hac disputatione de
Religiosis, filiis, uxoribus, & servis. In-
cipiamus à Religiosis, & servis, quibus di-
ca. P. Gormaz Theolog. Tom. II.

xit Innoc. IV. cap. cum olim 2. Servum, &
Monachum in eo esse pares, quod neuter ali-
cujus rei dominium habeat, quod intellige de
anti-